

УДК 341.171

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series18.2024.43.03>

Жибак А. А.

ОСОБЛИВОСТІ КВАЗІЦЕНТРАЛІЗОВАНОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗАКОНУ ПРО ЦИФРОВІ РИНКИ

Стаття присвячена дослідженню інституційного механізму впровадження Закону про цифрові ринки (DMA), регулювання якого спрямоване на захист прав бізнес-користувачів і споживачів у цифровому секторі економіки та забезпечення конкурентності і справедливості на внутрішньому ринку ЄС. Проаналізовано повноваження загальноєвропейських та національних органів державної влади, реалізація яких повинна сприяти належному виконанню онлайн-платформами зі статусом гейткіпер накладених на них зобов'язань ex ante, що має тенденцію превентивно реагувати на їхню передбачувану небажану поведінку на ринку цифрових послуг.

У статті наголошено на особливій ролі Європейської комісії у процесі впровадження DMA, наділеної дискреційними повноваженнями відкривати провадження стосовно будь-яких випадків недотримання його приписів, а також правом ухвалювати делеговані та імплементаційні акти. Указано на необхідність співпраці між Європейською комісією та державами-членами ЄС задля узгодженого, ефективного та взаємодоповнюючого застосування наявних правових інструментів до гейткіперів. Окрему увагу приділено особливостям взаємодії між Європейською комісією та національними конкурентними відомствами, що вказує на квазіцентралізований характер забезпечення імплементації DMA. Окрім цього, важливою структурною частиною статті є характеристика участі у досягненні цілей DMA європейських органів та мереж, відповідальних за окремі напрями регулювання цифрових ринків, органів стандартизації та судових органів. У роботі охарактеризовано участь бізнес-користувачів та споживачів, незалежних зовнішніх експертів і аудиторів у контролі дотримання вимог DMA, а також самих гейткіперів, які повинні запровадити функцію комплаєнсу, що відповідає за внутрішній моніторинг дотримання ними зобов'язань.

У висновках автор підкреслив тенденції та визначив перспективи подальшого функціонування квазіцентралізованої системи контролю за дотриманням гейткіперами зобов'язань, накладених DMA з метою забезпечення існування в ЄС конкурентного та справедливого цифрового сектору.

Ключові слова: Європейський Союз, Європейська комісія, Закон про цифрові ринки, онлайн-платформа, гейткіпер, конкуренція, імплементація, національні органи влади, квазіцентралізоване правозастосування.

Постановка проблеми. Особливості ринку цифрових послуг та економічна влада великих онлайн-платформ зробили неефективними традиційні підходи до захисту економічної конкуренції. Доки європейські національні конкурентні відомства (далі – НКВ) проводили розслідування та застосовували відповідальність, онлайн-платформи посилювали економічну владу, обмежуючи конкуренцію та підвищуючи бар'єри для входу на ринок. 14.09.2022 було ухвалено європейський Закон про цифрові ринки (далі – DMA), який містить правила надання великим онлайн-платформам спеціального статусу – гейткіпер, з подальшим накладанням зобов'язань. Беручи до уваги новизну та специфіку даного регуляторного інструменту, значна частина положень DMA спрямована на забезпечення контролю за його виконанням. Дане дослідження дозволить краще уявити інституційний механізм імплементації DMA та оцінити його ефективність.

Метою статті є дослідження особливостей інституційної складової впровадження DMA та визначення перспектив функціонування квазіцентралізованої системи контролю за дотриманням зобов'язань онлайн-платформами зі статусом гейткіпер.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремим аспектам законодавчого регулювання діяльності онлайн-платформ приділяли увагу в своїх дослідженнях вітчизняні вчені, зокрема, К. Дзюкевич, А. Никифоров, Н. Погуда, І. Дунаєв, В. Кохан, М. Коваленко. Проте, як автономний фокус наукових інтересів, питання імплементації DMA у повній мірі не досліджувалося. Серед закордонних дослідників проблема впровадження DMA висвітлювалася у працях G. Colangelo, L. Hornkohl, J. Mazur, G. Monti, A. Ribera Martínez та ін.

Виклад основного матеріалу. Набувши чинності з 02.05.2023, DMA став обов'язковим для виконання на території кожної з держав-членів Європейського Союзу (далі – ЄС). Останні відіграють важливу роль у забезпеченні своєчасної та ефективної його імплементації. Незважаючи на повну реалізацію принципу прямої дії та відсутність обов'язку переносити положення DMA у свої правові системи, національна імплементація проявилася у прийнятті більшістю держав-членів ЄС законодавчих змін на своєму рівні, щоб конкретизувати деякі положення DMA стосовно повноважень НКВ [1, с. 5]. Проте, такі зміни до національного законодавства виявилися неоднорідними та з певними відхиленнями від вимог DMA.

Відповідальність за забезпечення належного застосування приписів DMA усіма державами-членами ЄС несе Європейська комісія (далі – ЄК). Зважаючи на важливість забезпечення виконання DMA, централізоване правозастосування у сфері контролю за виконанням зобов'язань має свої переваги, такі як відсутність необхідності у координації між різними контролюючими органами, зменшення ризику розбіжностей у тлумаченні зобов'язань, швидке ухваленні рішень та єдність підходів, що сприяє постійному удосконаленню правозастосовної практики [2, с. 92]. Саме централізовану систему правозастосування запропонувала ЄК у своєму першому проекті DMA, проте під час законодавчого процесу система правозастосування дещо змінилася на квазіцентралізовану, а НКВ держав-членів ЄС повернули втрачені позиції, отримавши повноваження співпрацювати з ЄК в деяких правозастосовних діях [1, с. 19–20].

Зазначимо, що DMA, регулюючи взаємодію ЄК з національними інституціями, визначає повноваження «держав-членів ЄС», «національних органів влади», «компетентних органів держав-членів» та «національних компетентних органів». Таким чином, відображається комплексна картина інституційного механізму імплементації DMA, національна складова якого загалом включає дві групи суб'єктів: 1) держави-члени ЄС та 2) органи державної влади, створені на національному рівні, а законодавець навмисно встановлює різні прояви державної влади, що відіграють роль окремих елементів механізму впровадження DMA [1, с. 7].

Центральне місце ЄК у процесі узгодженого, ефективного та взаємодоповнюючого застосування зобов'язань до гейткіперів однозначно підкреслюють наступні положення DMA: призначення гейткіпера (ст. 3) та перегляд його статусу (ст. 4); оцінка відповідності загальних умов доступу для бізнес-користувачів, опублікованих гейткіперами (ст. 6 (12)); оновлення зобов'язань для гейткіперів (ст. 12); продовження строків виконання гейткіперами зобов'язань (ст. 7 (6)); призупинення реалізації конкретного зобов'язання гейткіпера (ст. 9) чи звільнення від зобов'язання (ст. 10); аналіз ефективності заходів, які застосовують гейткіпери для реалізації своїх зобов'язань (ст. 8); звітність гейткіпера щодо виконання та дотримання зобов'язань (ст. 11 (2)); надання гейткіпером інформації щодо концентрації (ст. 14); проведення аудиторської перевірки (ст. 15) [3].

Призначення гейткіперів є першочерговим повноваженням ЄК, яке вона мала реалізувати одразу після набуття чинності DMA, розпочинаючи таким чином його імплементацію. І дійсно, у терміни, встановлені DMA, ЄК, отримавши повідомлення від компаній – потенційних гейткіперів, 06.09.2023 вперше призначила шість гейткіперів щодо відповідних основних послуг платформи, а згодом, 29.04.2024 та 13.05.2024 – було призначено ще двох гейткіперів [4].

Важливими процесуальними інструментами забезпечення ефективного застосування DMA є розслідування, відкривати та проводити які уповноважена ЄК. Підстави розслідувань закріплені у ст.ст. 13, 16-19 DMA. Зауважимо, що розслідування можуть проводитися не тільки після призначення гейткіпера у зв'язку з його неконкурентною поведінкою на ринку, але і для прийняття рішення про призначення чи відмову у призначенні гейткіпера [5].

DMA уповноважує ЄК приймати відповідні імплементаційні акти з метою детального регулювання своєї процесуальної діяльності (ст. 46) [3]. Разом з тим, процедура прийняття імплементаційних актів практично з усіх питань, перерахованих у ст. 46 (1) DMA потребує участі Консультативного комітету з питань цифрових ринків відповідно до Регламенту 182/2011 з метою здійснення контролю з боку держав-членів ЄС над ухваленням ЄК імплементаційних актів [6]. Першим із них став Імплементаційний регламент 2023/814 від 14.04.2023 щодо здійснення ЄК певних проваджень [7].

Каральними фінансовими засобами впливу на гейткіпера є штрафні санкції (ст.ст. 30, 31 DMA) [3]. За відповідні правопорушення передбачені штрафи розміром до 1%, до 10% чи до 20% від загального світового обороту гейткіпера за попередній фінансовий рік та періодичні штрафи у розмірі до 5% від середньодобового світового обороту за попередній фінансовий рік. Разом з цим, до гейткіпера, який підпадає під дію DMA, може бути застосована відповідальність згідно ст.ст. 101, 102 ДФЄС [8] та актів національного законодавства.

Хоча у п. 91 DMA ЄК визначена як єдиний орган, відповідальний за забезпечення його виконання, вона взаємодіє з державами-членами ЄС, що впливає із наступних приписів DMA: для узгодженого, ефективного та взаємодоповнюючого правозастосування ЄК та держави-члени ЄС повинні тісно співпрацювати та координувати свої дії, проводити консультації (ст. 37); національні органи влади не можуть ухвалювати рішення всупереч рішенням ЄК (ст. 1 (7)); держави-члени ЄС можуть звертатися до ЄК із запитом на проведення дослідження ринку (ст. 41); ухваленню ЄК делегованого акту повинні передувати консультації з експертами, призначеними кожною державою ЄС (ст. 49 (4)); ЄК повинна повідомляти про концентрацію компетентні органи держав (ст. 14 (4)), а останні мають право використати цю інформацію для звернення до ЄК з клопотанням про перевірку концентрації (ст. 14 (5)); ЄК може звертатися до НКВ з клопотанням допомогти їй у розслідуванні ринку (ст. 16 (5)) та здійснити моніторинг виконання гейткіперами зобов'язань чи отримати певну експертну інформацію (ст. 26 (2)); ЄК повинна повідомити НКВ про проведення співбесіди на підприємствах, що розташовані на територіях відповідних держав-членів ЄС (ст. 22); під час проведення перевірок ЄК може звертатися за допомогою до НКВ держав, на території яких проводяться перевірки (ст. 23 (3)); треті сторони можуть звертатися з приводу поведінки гейткіпера, що підпадає під дію DMA до ЄК чи до НКВ, які, в свою чергу можуть вжити відповідних заходів (ст. 27) [3].

DMA також містить правила співпраці та координації між ЄК і НКВ щодо дотримання традиційного антимонопольного законодавства (ст. 38) [3]. Взаємодія відбувається через Європейську мережу конкуренції (далі – ECN). ECN забезпечує ефективний розподіл роботи та послідовне застосування правил конкуренції ЄС, завдяки чому, у період з 2004 р. по 2021 р. ЄК та НКВ ухвалили близько 1500 рішень, розслідуючи широкий спектр справ у всіх секторах економіки [9].

Діяльність ECN у свій час підкреслила необхідність розширення повноважень НКВ для забезпечення належного функціонування внутрішнього ринку. У зв'язку з цим, 11.12.2018 була прийнята Директива 2019/1 [10], спрямована на створення спільного простору правозастосування у сфері конкуренції шляхом наділення НКВ відповідними інструментами для застосування антимонопольних правил ЄС.

Ст. 38 (7) DMA надає право НКВ провести розслідування на території своєї держави випадків можливого невиконання гейткіперами зобов'язань, але з письмовим повідомленням ЄК. Разом з тим, якщо ЄК відкриє провадження з таких же підстав, то НКВ втрачають право відкрити власне провадження або повинні його завершити, якщо воно уже триває, з подальшим інформуванням ЄК про його результати [3]. З огляду на це, обсяг моніторингових повноважень НКВ щодо дотримання гейткіперами вимог ст.ст. 5, 6, 7 DMA обмежується дискреційними повноваженнями ЄК відкривати провадження [1, с. 4]. Варто зазначити, що серед дослідників існують обґрунтовані побоювання паралельного застосування DMA та антимонопольних правил, оскільки це створює ризики подвійного притягнення до відповідальності та прийняття суперечливих рішень, загрожуючи цілісності внутрішнього ринку та підриваючи доцільність DMA [11, с. 31].

Положення DMA регламентують співпрацю ЄК та національних судів. Так, ст. 23 (9, 10) описує заходи, які слід вжити у випадку необхідності надання дозволу національним судом для проведення ЄК перевірки; ст. 39 (1, 4) закріплює можливість взаємного обміну інформацією; обов'язок держави-члена ЄС надіслати ЄК рішення національного суду щодо застосування DMA містить ст. 39 (2), а у ст. 39 (3) закріплене право ЄК брати участь у провадженні, яке здійснюється національним судом; насамкінець ст. 39 (5) забороняє національним судам ухвалювати рішення, які суперечать рішенням ЄК [3].

Відповідно до ст. 40 DMA [3] Рішенням ЄК від 23.03.2023 було створено Групу високого рівня у складі представників Органу європейських регуляторів електронних комунікацій (BEREC), Європейського нагляду за захистом даних (EDPS) та Європейської ради із захисту даних (EDPB), Європейської мережі конкуренції (ECN), Мережі співпраці у сфері захисту прав споживачів (CPC Network) та Європейської регуляторної групи регуляторів аудіовізуальних засобів масової інформації (ERGA) [12]. У межах своєї компетенції Група високого рівня надає ЄК консультації та експертні висновки щодо впровадження DMA та інших секторальних нормативних актів з метою забезпечення узгодженого підходу до регулювання діяльності гейткіперів.

Окрім того, що EDPB та EDPS є членами Групи високого рівня з питань DMA, при розробці імплементаційного акту відповідно до ст. 46 (1) (g) DMA ЄК повинна консультиватися з EDPS та може консультиватися з EDPB [3]. ЄК також повинна передавати до EDPB отриманий від гейткіпера незалежний аудит опису методів профілювання споживачів, які провайдер застосовує до своїх основних послуг платформи (ст. 15 (1) DMA) [3].

У процесі впровадження положень DMA беруть участь також такі інституції ЄС, як-от Європейський парламент та Рада ЄС (ст.ст. 19, 49), Суд ЄС (ст. 45), Європейський економічний і соціальний комітет (ст. 53) [3]. ЄК повинна подати звіт про результати дослідження ринку нових послуг та нових практик саме до Європейського парламенту та Ради ЄС. Останні також беруть участь у прийнятті ЄК делегованих актів. Перед Європейським парламентом та Радою ЄС, а також перед Європейським економічним і соціальним комітетом ЄК повинна періодично (до 03.05.2026, а згодом – кожні 3 роки) звітувати перед про досягнення цілей DMA.

Рішення, ухвалені ЄК, підлягають перегляду Судом ЄС відповідно до ДФЄС [8]. Першим судовим рішенням у справі, яка виникла на підставі спору щодо застосування положень DMA, стало Рішення Суду ЄС від 17.07.2024 [13].

DMA передбачає залучення третіх сторін до реалізації своїх положень (ст.ст. 18 (5, 6), 19 (2), 27 (1) [3]. Під час дослідження ринку щодо систематичного недотримання гейткіперами вимог треті сторони мають право у розумні строки прокоментувати попередні висновки ЄК, що зобов'язує останню опублікувати відповідні матеріали справи та визначити вказані строки. Під час дослідження ринку ЄК може проводити консультації з третіми сторонами, в т.ч. з бізнес-користувачами та споживачами послуг у досліджуваному цифровому секторі, зокрема з тими, що є об'єктами дослідження. Будь-яка третя сторона чи її представник може інформувати НКВ або безпосередньо ЄК про поведінку гейткіперів, яка підпадає під сферу застосування DMA. Повідомлення про порушення DMA та особи, які їх подали, підпадають під дію Директиви 2019/1937, яка встановлює загальні мінімальні стандарти для забезпечення високого рівня захисту «викривачів», що повідомляють про порушення законодавства ЄС [14].

Для отримання певної інформації та допомоги під час проведення перевірок чи контролю за виконанням гейткіперами зобов'язань ЄК може залучати незалежних зовнішніх експертів та аудиторів, а також посадових осіб НКВ (ст.ст. 23 (3), 26 (2) DMA) [3].

За необхідності ЄК може доручити європейським органам стандартизації сприяти виконанню гейткіперами зобов'язань шляхом розробки відповідних стандартів, які гарантують, що товари та послуги відповідають певним вимогам і мінімізують ризики (ст. 48 DMA) [3]. Розробка стандартів в основному зумовлена потребами ринку і здійснюється в ЄС Європейським комітетом зі стандартизації (CEN), Європейським комітетом з електротехнічної стандартизації (CENELEC) та Європейським інститутом телекомунікаційних стандартів (ETSI).

Якщо гейткіпер своїми діями завдає чи може завдати шкоду споживачам, ст. 42 DMA передбачає можливість застосування Директиви 2020/1828 [15], яка встановлює правила використання представницького механізму для захисту колективних інтересів споживачів у ЄС.

Ст. 28 DMA вимагає від гейткіпера впровадження функції комплаєнсу, яка відповідає за внутрішній моніторинг дотримання положень DMA у компанії [3]. Таким чином, гейткіпер бере участь у процесі забезпечення виконання власних зобов'язань, а ЄК контролює кожного призначеного гейткіпера у створенні функції комплаєнсу, надає відповідні інструкції та отримує звіти про результати.

Приписи DMA вимагають відображення підсумків його імплементації у щорічному звіті ЄК. Вперше такого роду звіт, який охоплює діяльність за перший рік реалізації DMA, був оприлюднений 06.03.2024 [16].

Висновки. Імплементація DMA здійснюється через динамічний процес реалізації дискреційних повноважень ЄК, а у певних випадках – за участю інших суб'єктів ЄС. До таких суб'єктів, які разом із ЄК формують квазіцентралізовану систему правозастосування, належать наступні: 1) загальноєвропейські інституції: Європейський парламент; Рада ЄС; Європейський економічний і соціальний комітет; Консультативний комітет з питань цифрових ринків; Суд ЄС; Група високого рівня з питань DMA, куди входять представники BEREC, EDPS, EDPB, ECN, CPC Network, ERGA; органи стандартизації ЄС, серед яких CEN, CENELEC та ETSI; 2) національні інституції держав-членів ЄС: органи різних гілок державної влади, серед яких – НКВ (взаємодіють через ECN). Контролюючі органи можуть за необхідності залучати незалежних аудиторів та експертів, а також співпрацювати з будь-якими фізичними та юридичними особами. Оскільки DMA не може бути ефективним регулятором без врахування інтересів та підтримки основних його бенефіціарів – бізнес-користувачів та споживачів, останні наділяються правами, які забезпечують «партнерські» відносини із ЄК у процесі ухвалення рішень, пов'язаних з дотриманням його приписів.

Разом з тим, зміни до національного законодавства, внесені державами-членами ЄС, демонструють тенденцію до неоднорідності стосовно визначення повноважень НКВ та інших національних органів влади, що пов'язано із розбіжністю у тлумаченні положень DMA. У перспективі варто усунути зазначені недоліки для забезпечення узгодженої імплементації DMA.

Використана література:

1. Ribera Martínez A. (2024). The decentralisation of the DMA's enforcement system. P. 1–46. URL: <http://surl.li/gnsvwu>.
2. Monti G. (2021). The Digital Markets Act: improving its institutional design. *European competition and regulatory law review*. 5(2). P. 90–101.
3. Regulation 2022/1925 of the European Parliament and of the Council of 14 September 2022 on contestable and fair markets in the digital sector and amending Directives 2019/1937 and 2020/1828 (Digital Markets Act). URL: <http://surl.li/qzqgpp>.
4. Gatekeepers. The designation decision. URL: <http://surl.li/szxxq>.
5. Commission concludes that online social networking service of X should not be designated under the Digital Markets Act. 16 October 2024. URL: <http://surl.li/ibooqi>.
6. Regulation 182/2011 of the European Parliament and of the Council of 16 February 2011 laying down the rules and general principles concerning mechanisms for control by Member States of the Commission's exercise of implementing powers. URL: <http://surl.li/vpcwhc>.
7. Commission Implementing Regulation 2023/814 of 14 April 2023 on detailed arrangements for the conduct of certain proceedings by the Commission pursuant to Regulation 2022/1925 of the European Parliament and of the Council. URL: <http://surl.li/qbujit>.
8. Consolidated version of the Treaty on the functioning of the European Union. Official Journal of the European Union. 26.10.2012. URL: <http://surl.li/siftr>.
9. ECN+ Directive. URL: <http://surl.li/fejfgy>.
10. Directive 2019/1 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 to empower the competition authorities of the Member States to be more effective enforcers and to ensure the proper functioning of the internal market. URL: <http://surl.li/opzpkp>.
11. Colangelo G. (2022). The Digital Markets Act and EU Antitrust Enforcement: Double & Triple Jeopardy. *ICLE White Paper*. P. 1–31. URL: <http://surl.li/puogyk>.
12. Commission decision of 23.3.2023 on setting up the High-Level Group for the Digital Markets Act. URL: <http://surl.li/bakhld>.
13. Case T-1077/23 Bytedance v Commission. URL: <http://surl.li/bpgzik>.
14. Directive 2019/1937 of the European Parliament and of the Council of 23 October 2019 on the protection of persons who report breaches of Union law. URL: <http://surl.li/ixuwfe>.
15. Directive 2020/1828 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2020 on representative actions for the protection of the collective interests of consumers and repealing Directive 2009/22/EC. URL: <http://surl.li/uixtbc>.
16. DMA Annual Report 2023. URL: <http://surl.li/wjohgr>.

References:

1. Ribera Martínez A. (2024). The decentralisation of the DMA's enforcement system. P. 1-46. Retrieved from: <http://surl.li/gnsvwu>
2. Monti G. (2021). The Digital Markets Act: improving its institutional design. *European competition and regulatory law review*. 5(2). P. 90–101.
3. Regulation 2022/1925 of the European Parliament and of the Council of 14 September 2022 on contestable and fair markets in the digital sector and amending Directives 2019/1937 and 2020/1828 (Digital Markets Act). Retrieved from: <http://surl.li/qzqgp>
4. Gatekeepers. The designation decision. Retrieved from: <http://surl.li/szxxq>
5. Commission concludes that online social networking service of X should not be designated under the Digital Markets Act. 16 October 2024. Retrieved from: <http://surl.li/ibooqi>
6. Regulation 182/2011 of the European Parliament and of the Council of 16 February 2011 laying down the rules and general principles concerning mechanisms for control by Member States of the Commission's exercise of implementing powers. Retrieved from: <http://surl.li/vpcwhc>
7. Commission Implementing Regulation 2023/814 of 14 April 2023 on detailed arrangements for the conduct of certain proceedings by the Commission pursuant to Regulation 2022/1925 of the European Parliament and of the Council. Retrieved from: <http://surl.li/qbujit>
8. Consolidated version of the Treaty on the functioning of the European Union. Official Journal of the European Union. 26.10.2012. Retrieved from: <http://surl.li/siftr>
9. ECN+ Directive. Retrieved from: <http://surl.li/fejfgy>
10. Directive 2019/1 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 to empower the competition authorities of the Member States to be more effective enforcers and to ensure the proper functioning of the internal market. Retrieved from: <http://surl.li/opzpkp>
11. Colangelo G. (2022). The Digital Markets Act and EU Antitrust Enforcement: Double & Triple Jeopardy. *ICLE White Paper*. P. 1–31. Retrieved from: <http://surl.li/puogyk>
12. Commission decision of 23.3.2023 on setting up the High-Level Group for the Digital Markets Act. Retrieved from: <http://surl.li/bakhld>
13. Case T-1077/23 *Bytedance v Commission*. Retrieved from: <http://surl.li/bpgzik>
14. Directive 2019/1937 of the European Parliament and of the Council of 23 October 2019 on the protection of persons who report breaches of Union law. Retrieved from: <http://surl.li/ixuwfe>
15. Directive 2020/1828 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2020 on representative actions for the protection of the collective interests of consumers and repealing Directive 2009/22/EC. Retrieved from: <http://surl.li/uixtbc>
16. DMA Annual Report 2023. Retrieved from: <http://surl.li/wjohgr>

Zhybak A. A. Features of the quasi-centralised system of enforcement of the Digital Markets Act

The article studies the institutional mechanism for implementation of the Digital Markets Act (DMA), which is aimed at protecting the rights of business users and consumers in the digital sector of the economy and ensuring competition and fairness in the EU internal market. The author analyses the powers of European and national public authorities, the exercise of which should facilitate the proper fulfilment of ex ante obligations imposed on online platforms with gatekeeper status, which tends to preventively respond to their alleged undesirable behaviour in the digital services market.

The article emphasises the special role of the European Commission in the process of implementation of the DMA, which is vested with discretionary powers to initiate proceedings in respect of any cases of non-compliance with its provisions, as well as with the right to adopt delegated and implementing acts. The author emphasises the need for cooperation between the European Commission and EU Member States to ensure a coherent, effective and complementary application of the available legal instruments to gatekeepers. Particular attention is paid to the peculiarities of interaction between the European Commission and national competition authorities, which indicates the quasi-centralised nature of the DMA implementation. In addition, an important structural part of the article is the description of the participation of European bodies and networks responsible for certain areas of digital market regulation, standardisation bodies and judicial authorities in achieving the goals of the DMA. The paper describes the participation of business users and consumers, independent external experts and auditors in monitoring compliance with the DMA requirements, as well as gatekeepers themselves, who must introduce a compliance function responsible for internal monitoring of their compliance with obligations.

In conclusion, the author emphasises the trends and identifies the prospects for further functioning of the quasi-centralised system of monitoring compliance by gatekeepers with the obligations imposed by the DMA in order to ensure the existence of a competitive and fair digital sector in the EU.

Key words: *European Union, European Commission, Digital Markets Act, online platform, gatekeeper, competition, implementation, national authorities, quasi-centralised enforcement.*